

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Štev. 248.

V Ljubljani, v torek, 27. oktobra 1903.

Letnik XXXI.

Po pošli prejemnik:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V pravilniku prejemnik:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

Naročnine in inserat
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Kranjski deželni zbor.

Ob tri četrt na 11. uro je deželni glav-
var otvoril sejo. Posl. Majaron in tov. so vlo-
žili interpelacijo na vlado radi razmer pri
koroških sodiščih. Deželni glavar je odredil
po poslovniku, da po prečitani interpela-
cije katoliških narodnih poslancev se prečita
ta interpelacija in je dal besedo poslancu
dr. Kreku, ki je besedo imel še izza zad-
nje seje.

Dr. Krek proti teroriziranju učiteljev.

Dr. Krek pravi, da tega, kar je zad-
njič govoril, ne bo danes ponavljal, omenjal
pa bo še krivičnih preiskav proti poslancu
Jakliču in protestirali bomo v tej zbor-
nici proti temu toliko časa, dokler se kri-
vica, ki se je zgodila poslancu Jakliču, ne
popravi. (Burno odobravanje pri katoliško-
narodnih poslancih. Dr. Susteršič kliče:
»Tako je!«) Proti Jakliču se je pričelo po-
stopati od strani šolskih oblastev, ker je kot
ljudski zastopnik na shodu izrazil svoje
mnenje. Dvakrat se je proti njemu od šol-
skih oblasti postopalo radi tega in se ga
dalo v disciplinarno preiskavo, ker je v neki
gostilni se podpisal namestu Jaklič Svedec.
To nima vendar z njegovim raz-
merjem do šolskih oblasti nič
opravičiti. (Kat. narodni poslanci ploskajo.)
Tretja zadeva je rešena po milosti našega
vladarja. Protestirati moramo najodločnejše
na tem mestu, da predsednik dež. šolskega
sveta Hein pristransko postopa nasproti
poslancu, ki izvršuje svoje dolžnosti in mu
radi tega naloži disciplinarno preiskavo.
(Klici: »Pfuj!«) Dr. Susteršič: »Jaklič je za-
stopnik ljudstva, ki ga je volilo.«) Dr. Krek:
»Naša stranka kot taka nima v dež. šolskem
svetu svojega zastopstva. Predsedstvo bi
toraj pač moralo biti nepristransko. Tistim,
ki zastopajo v deželnem šolskem svetu, ne
zamerimo, ampak kar zamerimo, je to,
da je predsedstvo deželnega
šolskega sveta pristransko. (Vi-
harno odobravanje mej katoliškonarodnimi
poslanci in na galeriji.) In o tem bom go-
voril resno besedo!
(Tavčar godrnja.) Dr. Krek: Postopanje proti
Jakliču je le škana in v tem oziru nam je
vse eno, kateri stranki pripada, ker šikanira-
nje, pod katerim trpi Jaklič, bi drugič moglo
zadeti tudi kakega drugega učitelja.

O Heinu.

Dr. Krek: Resno besedo moramo
spregovoriti. V imenu naše stranke lahko
pravim, da nas ni prisililo v opozicijo samo
dejanje nam nasprotne stranke v tej zbor-
nici, ampak posebno prepričanje, da dokler
nadaljuje baron Hein v tej deželi ne bo imelo
slovensko ljudstvo svojih pravic. (Burno odo-
bravanje pri katoliško narodnih poslancih.
Dr. Susteršič: »Ta je kriv prepira v deželi.«
Tavčar zagovarja Heina. Susteršič: Hein ima
še vse druge napake na sebi, jih bomo že
še osvetlili. Hrup)

Prekinjena seja.

Deželni glavar zvonil. Ogorčeni klici
proti Heinu. Tavčar Heinu: »Ekselencija, za-
ključite deželni zbor.« Katoliško narodni po-
slanci delajo opazke proti Tavčarju. Deželni
glavar: Napad na deželnega predsednika ne
spada k stvari. Vrišči je vedno silnejši. Dež.
glavar prekine sejo. Hein stoji ves rudeč na
svojem mestu, naposled stopi mej nemške
veleposestnike ter se dolgo časa vekuje.

Krek zopet govori.

Po zopetni otvoritvi seje pravi dr. Krek,
da deželni šolski svet zadevo še ni imel v
roki, torej je jasno, da je Hein vsega kriv.
Zato vso odgovornost zavračamo na pred-
sednika. Govornik pojasnjuje kako se je vse
drugače postopalo v neki disciplinarni zadevi
s poslancem Seitzem. Govornik vpraša dež.
glavarja, ali je kaj storil glede na zadnje
njegovo vprašanje in kako misli imuniteto
poslanca braniti.

Deželni glavar pravi, da akti še niso
bili vsi tu, ker so bili na Dunaju. Spolnil
bo svojo dolžnost napram poslanski imu-
niteti.

Hein odgovarja.

Hein odgovarja nemški, in pravi, da
je zadeva poslanca Jakliča taka, da bi se
moralo razpravljati o njej samo v tajni seji.
Glede podpisa »Svedeca« pravi, da bi se
moral učitelj resnice držati in sodnijske ob-
sodbe imajo vedno za nasledek tudi disci-
plinarno preiskavo, sicer pa je dobil v tem
oziru že ukor. Deželni poslanec je imun
samo v zbornici, zunaj nje ne. Predsedstvo
dež. sveta samostojno ne bo postopalo, am-
pak pripravlja le material. V Seitzevi zadevi
je stališče drugačno, in dotična preiskava se-
daj počiva. Hein hvali nepristranost dež. šol.
sveta.

Umesten dejanski popravek.

Dr. Krek se z ozirom na Heinove be-
sede oglasi k dejanskemu popravku. Nemci
in liberalci protestirajo. Krek dobi besedo in
pravi: Čul sem, da je neka preiskava že
imela svoj konec, a to zadevo se vedno zo-
pet vlači v discipliniranje, Seitzevazadeva je do-
volj slična s to poslanca Jakliča, samo da
je ondi stališče dež. vlade in cent. vlade dru-
gačno kot naše vlade. Glavna dejanska stvar
pa je, da je deželni predsednik na moje
slovensko vprašanje odgovor-
jal nemški! To je v naših raz-
merah eden najznačilnejših
in najvažnejših dejanskih po-
pravkov. (Odobravanje pri katoliško-
narodnih poslancih. — Klici na galeriji: »Nič
več ga ne pustite na slovenska vprašanja
govoriti nemški!«)

Liberalci nočejo volivne reforme.

Dež. poslanec Arko pravi, da v tako
važnem odseku, kakor je ustvni odsek, li-
beralci nočejo delati. Vpraša glavarja, ako
hoče vprašati zbornico, da bi odsek tudi po
zaključanju dež. zbora delal. (Smeh pri libe-
ralcih. Dr. Susteršič: »Taki prijatelji
volivne reforme ste!«)

Deželni glavar pravi, da po njegovem
mnenju po zaključanju dež. zbora ugasnejo
tudi vsi odsekovi mandati. Povše: V drž.
zboru je pa mogoče. Deželni glavar: S ce-
sarjevim dovoljenjem bi bilo tudi tu mo-
goče. Povše: Torej! Klici: Liberalci se tudi
potem, ko ne bi zboroval dež. zbor in ne
bo torej v zboru obstrukcije, ne marajo po-
svetovati o volivni reformi! Klici: Taki so
liberalci, ker so zvezani z Nemci!

Dr. Susteršič Heinu.

Dr. Susteršič pravi, da je Hein
namigaval, kakor bi poslanec Jaklič v neki
točki disciplinarno preiskavo kaj takega storil,
da bi se v javni seji ne smelo povedati.
Mi pa povemo to na vsa usta, da se ne bo
mislilo, Bog ve kaj. (Tavčar prične upiti in
zapusti posvetovalnico. Nakrat se čuje, da
se je vnel na hodniku mej Tavčarjem in
poslancem Jakličem propir.) Dr. Susteršič
zakliče Jakliču, naj pride v zbornico in naj
pusti Tavčarja. Jaklič pride v zbornico in
zakliče: »On je meni rekel šema, on pa je
denuncijant!« (Odobravanje.) Susteršič: Jaklič
je pri volitvah v Dobropoljeh od neke žen-
ske dobil pooblastilo in se je dotična ženska
pod oblastilo tudi podpisala. Izid volitev ni
bil od tega pooblastila odvisen, ker je Jakličeva
stranka v prvem razredu dobila 20 glasov,
nasprotna samo 4. V pooblastilu je bil za
pooblaščenca zapisan B., kar je Jaklič tudi
pokazal ljudem v hiši, ženska pa je po vo-
litvi pričela trditi, da bi si želela za poobla-
ščenca A. Ko se jo je vprašalo, zakaj ni
tega takoj pri volitvi zahtevala, je odgovo-
rila: »Kaj sem se brigala.« Na pooblastila
se pobirajo podpis po vsem svetu, ne da bi
bil celo pooblaščenec vpisan. Vse drugače
so bile stvari pri obč. volitvah v Ljubljani,
kjer smo imeli v rokah cele kupe falsifici-
ranih pooblastil. (Liberalci prično kričati, da
ima Susteršič govor.)

Susteršič: Jaz samo utemeljujem
vprašanje na glavarja. (Vrišč.)

Dež. glavar: Vprašajte!

Susteršič: Najprej bom utemelje-
val, potem vprašal in sicer bom vprašal,
kako stališče namerava deželni glavar za-
vzeti napram izjavi dež. predsednika o po-
slanski imuniteti. (Tavčar upije: To je vendar

otročje: Susteršič: Vprašanje poslančeve imu-
nitete je Tavčarju otročarija. Lep kolegal!

Susteršič nadaljuje: Hein je rekel,
da je dež. šol. svet visoko nad pravičnostjo,
a kako sodijo liberalni učitelji sami o tej
nepristranosti, priča slučaj Sallberger na Je-
senicah. (Priobčili smo zadevo včeraj. Op-
ured.) Učitelj Sallberger je rekel naj se ga
le toži radi razžaljenja moje osebe, da bo
potem saj avanziral in da je tudi učitelj B.
še le tedaj avanziral, ko je prišel psovati
duhovnike. Vpraša dež. glavarja, kako sta-
lišče namerava zavzeti za varstvo imunitete
in kaj namerava storiti, da se v bodoče
tako ne bodo, kakor Sallberger, obnašali
vzgojevalci mladine.

Susteršič v nadaljnjih točkah preisko-
valne zadeve zastopa stališče, da je tudi učitel-
tel kot poslanec za svoje besede proti
volivcem odvisen samo od deželnega zbora.
Tako zakon govori. Deželni predsednik pa
je drugače govoril. Dokler se bo Jakliču go-
dila krivica, toliko časa ne bo izginilo to
vprašanje z dnevnega reda. (Odobravanje.)

Tavčar in sloga.

Mej dr. Susteršičevim govorom se je
zgodil jako zanimiv prizor. Tavčar je ves
čas brnil z opazkami Heinovo stališče, na
kar mu je dr. Susteršič zaklical: »Ali je v
nedeljo le šampanjec iz vas govoril za
slogo?« Klici: »Kako si predstavljate sloven-
skega sloga v zvezi z Nemci?« Tavčar:
»Šampanjec govori iz mene na moje stro-
ške!« Klici: »Torej je šampanjec govoril,
le držite se torej Schwegla!« Tavčar plane
po konci in vpije: »Gospod glavar, jaz si
ne pustim očitati šampanjca od takega člo-
veka!«

Dr. Susteršiču so liberalci opetovano
ugovarjali, da predloži govor in da inter-
pelacija ni dopustna, na kar je dr. Susteršič
pojasnil, da interpelacije na vlado so vedno
pismene, vprašanja na deželnega glavarja pa
ustna.

Dež. glavar pravi, da bo svoje stališče
zavzel, ko bo zadeva Jakličeva stopila v
nadaljni stadij, Sallbergerjevo mnenje pa še
ni mnenje učiteljstva na Kranjskem.

Tavčar žali.

Dr. Krek hoče izpregovoriti dejanski
popravek k nekemu klicu dr. Tavčarjevemu,
ki je dejal, da je Jaklič eden najslabših učitel-
jev in sicer radi tega, ker je ta klic v
stenograf. zapisniku. Dež. glavar k temu de-
janskemu popravku besede dr. Kreku ne da.
Na to se dr. Krek oglasi k vprašanju in
vpraša, kaj namerava dež. glavar storiti proti
razžaljenju, katero je storil Tavčar napram
Jakliču, ki je dober učitelj, ki poučuje letos
180 otrok, dočim njegov nasprotnik, šolski
voditelj ni tako delaven. Dober učitelj je bil
Jaklič liberalcem, dokler ni z nami prišel v
dotiko. Dr. Susteršič: »Engelman lenobo pase.«
Tavčar zopet vpije. Dr. Susteršič: »Ošabnost
človeka, ki se je bogato oženil!«

Deželni glavar pravi, da, če bi bil Tavčar
res kaj takega rekel, bi ga bil poklical k redu.

Razna vprašanja.

Poslanec Jaklič je vprašal dež.
glavarja, kaj hoče ukreniti, da se bodo na-
daljevala dela za odvajanje poplavnih vod
v struški dolini. To dele je sklenil
in pričel že prejšnji deželni zbor z državno
in deželno podporo. Toda delo se je naen-
krat ustavilo, ne da bi se kaj zgodilo. Vsa
dela sedaj razpadajo in nevarnost je, da bo
ves denar dežele in države proč vržen. Ker
je stvar nujna, vpraša dež. glavarja, kaj
hoče ukreniti, da se bodo dela nadaljevala.
Namesto dežel. glavarja je odgovoril
dežel. odbornik Povše, da so krivi
sami interesenti, da se dela ne nadaljujejo,
ker nočejo ničesar prispevati, dasi bi bil
prispevek zelo majhen, ker je dol. železnica
in trboveljska premogokopna družba dovo-
lila velike prispevke za potrebna dela.

Posl. dr. Schweitzer vpraša dež.
glavarja, ali se bodo nadaljevala uravnava
potoka Mirne in kaj hoče ukreniti, da po-
sestniki ne bodo trpeli škode. Ostro prijemlje
nedelavnost liberalnih poslancev v odsekih,
ker oni so krivi, da se ljudske potrebe, ka-
tere so katol. nar. posl. izločili iz obstruk-

cije, ne rešijo. Dež. glavar odgovori, da so
se dela doslej tako vršila, da posestniki vsled
morebitnih povodnj ne bodo trpeli škode.

Postopanje uradnikov vlade s kmeti.

Dr. Susteršič je končno ostro pri-
jemal način lovskih dražb v občinah Cer-
klje in Mavčiče, postopanje zastopnika okraj-
nega glavarja Schönbbergerja s kmeti.
Dr. Susteršič je te razmere označil kot
turške. Prišlo je do burnih prizorov, a
dr. Susteršič je radikalno reagiral. Hein je
skušal opravičevati postopanje, a dr. Suster-
šič je odločno protestiral proti načinu Hei-
novega opravičevanja. — To pot je Hein že
slovenski odgovarjal. Na to zadevo se še
povrnemo.

Zaključek seje.

Ob pol 2. uri je glavar zaključil sejo
in proglasil, da bo prihodnja seja prihodnji
torek z dnevnim redom: »Čitanje in in-
terpelacije o vseučiliškem vpra-
šanju«. Ferjančič: »Torej nič vprašanj!«
Dr. Susteršič: »Oho! Bomo že videli! In-
terpelacija ni dnevni red!«

Koroške razmere

Interpelacija

poslanca dr. Majarona in to-
varišev na visoko c. kr. vlado
v roke Nj. ekselencije gospoda
deželnega predsednika.

Na shodu slovenskih odvetnikov in od-
vetniških kandidatov, ki se je vršil zadnji
nedeljo, 25. t. m. v Ljubljani, sporočalo se
je od zanesljive strani, da je videti, kakor
da je bil zadnji čas c. kr. sodiščem v voj-
vodini Koroški doposlan tajen ukaz, ki do-
loča, naj sodišča v bodoče na Koroškem slo-
venskim odvetnikom in nemščine zmožnim
Slovincem sploh ne uradujejo slovensko, in
da se smejo posluževati slovenščine samo
tedaj, ako je dognano, da stranke ne znajo
nemškega jezika.

Ako je to sporočilo resnično, se z na-
menjenim ukazom ne namerava samo na ne-
čuten način odstraniti sedanje slovensko
uradovanje v vojvodini Koroški, ampak se
hoče naravnost potepati ustavni
člen XIX., s katerim je zajamčena ravnop-
ravnost vseh v deželi navadnih jezikov pri
uradih, torej tudi ravnopravnost slovenskega
deželnega jezika na Koroškem.

Glede na to usojajo si podpisani nujno
vprašati:

1. Ali je visoki c. kr. vladi znano, da
je izšel zgoraj označeni ukaz na c. kr. so-
dišče na Koroškem?

2. Ali je visoka c. kr. vlada priprav-
ljena takoj vse storiti, da popolnem pomiri
ves, vsled omenjenega poročila skrajno raz-
burjeni, slovenski narod? V Ljubljani dne
27. oktobra 1903. (Slede podpisi.)

Brzobjavni pozdravi slovenskemu odvet- niškemu shodu.

Velikovec: Vam, ki ste se zbrali
v obrambo narodnih pravic, sosebno nas
ubogih koroških trpinov, tisočera slava!
France Treiber, župnik, Valen-
tin Weiss, kanonik.

Beljak: Priščno pozdravljamo vsi
shod slov. odvetnikov ter želimo posveto-
vanjem Vašim najlepšega uspeha glede raz-
mer v tužnem Korotanu.

Slov. omizje beljaško.

Celovec: Dobra narodna stvar Vas
je zbrala, naj torej Vaši sklepi obrode
mного uspeha Sloveniji, zlasti našemu Ko-
rotanu. Vedno naprej po gestu: Ne udajmo
se! Vsakemu svoje!

Uredništvo „Mir-a“.

Celovec: Neustrašeno in krepko
naprej v svetem boju za naroda pravo in
in čast! Dal Bog Vašemu delu trajnega
uspeha v blagor slovenskemu Korotanu!
Živeli zborovalci!

Katoliško politično in gospo-
darsko društvo za Slovence
na Koroškem.

So štanj: Zadržan sem, v duhu z Vami ter vsčim zbranim tovarišem najboljše uspehov! Dr. Majer.

St. Jakob v Rožni dolini: Sloga jači. Vsi bratje pomagajte tlačnim bratom Korotana! Živeli bratitelji pravice! Posojilnica.

St. Jakob v Rožni dolini: Pozdravljamo slavno zborovanje zagovornikov pravice in prsimo, spomnite se škandala v Rožku ter pomagajte utaplajočim se v brezdnu nemškega nasilstva!

Kobenter, župan, Sitar, Nagale, Mikula, odborniki.

Velikovec: Slava boriteljem za naše narodne pravice!

Posojilnica v Velikovecu.

Celovec: Korotan vstaja! Bojni klic cele Slovenije v obrambo njega narodnih pravic ga je vzbudil. Vi vrli budilci in borilci ne pustite nam odtrgati te krasne zemlje, da ne pridete za nami pozneje tudi Vi v tak položaj. Tlačni narod stavi vse nade v Vaše domorodno delo in šel bode z Vami v boj za svojo staro pravico. Vsem braniteljem našega jezika in narodnim bojnikom: Slava!

Slovenski klub.

Sinčavas: Na zborovanju podružnice sv. Cirila in Metoda v Skocijanu zbrani Slovenci navdušeno pozdravljajo shod kličoč: Ne odnehajmo od naših narodnih pravic!

Sinčavas: Iskreno pozdravljamo znameniti shod ter prosimo pomoči v boju za narodne pravice. Naprej v boj!

V Sinčivasi Slovenci.

Sinčavas: Navdušeno pozdravlja pomembni shod ter želi najsijajnejšega uspeha posojilnica v Sinčivasi.

Grabštanj: Daj Bog, da shod prinese sadu za uboge Slovence na Koroškem. Živio vsem zborovalcem!

Bayer, župnik. Pokrče,

Reberca: Pozdravljena vzajemnost za svetinje našega naroda!

Šumah, komendant.

Podkloster: Zbrani boritelji za pravice naroda iskreno pozdravljeni iz tužne Koroške! Pridružujemo se povsem Vašim sklepom in ukrepom. Slava Vam!

Za rodoljube izpod Dobrača Gregor Einspieler.

Dunaj. Slovenskim odvetnikom kličemo: Vstajajte v borbi za pravice slovenskega jezika v uradu in pred sodiščem!

„Slovenija“.

Pazin: Pozdravljamo sabrane kolege i pridružujemo se zaključkom na obranu naših jezikovnih i narodnih prava!

Trinajstić, Kurelić.

Pulj: Zapriečni saborovanjem pozdravljamo najsrdačnije korak slovenskih drugova na obranu narodnih prava, priključujemo se svim zaključkom.

Laginja, Stanger, brača Trinajstić.

Velikovec: Slava zbranim braniteljem naših narodnih pravic! Živela vzajemnost! Dr. Hudelist.

Iz deželnih zborov.

V koroškem dežel. zboru je posl. dr. J. Lemisch 26. t. m. predlagal, naj se ustanovi zavod za občinska posojila. — Več občinam se je sklenilo izročiti podpore za napravo novih cest, za napravo brodu čez Dravo itd. Imenom fin. odseka se je predlagalo naslednji obrt in trgov. šolam izročiti podpore: Strokovni šoli za puškarski obrt v Borovljah 160 K, obrtni šoli v Brežah 400 K, trgovski šoli v Brežah 200 K, splošni izobraževalni šoli v Beljaku 1500 kron. Vsprejetje. Sledilo je poročilo o službenem razmerju podeželnih živinozdravnikov.

V tirolskem dežel. zboru so italijanski poslanci nujno predlagali, naj se vlada pozove, da se o sklepanju trgovinske pogodbe z Italijo odredi izvozni carini na les. Deželni odbor je dobil nalog, naj prouči vprašanje preuravnave odnošajev občinskih uradnikov v Trentinu. Društvu za izvažanje vinogradniških produktov je zbornica dovolila za dobo petih let po 10.000 kron podpore. Za namene pogozdovanja so dovolili 214.000 K.

Ogrska kriza.

Grof Tisza je prihodnji mož na Ogrskem. Včeraj je cesar naročil grafu Tiszi, naj sestavi novo ministristvo. Graf Tisza je to nalogo prevzel ter se včeraj z Dunaja vrnil v Pešto, da si izmed madjarskih politikov izbere nove ministre. Ta naloga ne bode težka, a težja bode druga, kako napravi konec obstrukciji v zbornici. Graf Stefan Tisza je sin svojega očeta, to je, o njem se govori, da ima močno roko, dober želodec in debelo kožo. In te lastnosti bode graf Tisza potreboval, da ukroti opozicijo in napravi red v deželi.

Grof Tisza je bil prvi, kateremu je vladar za Khuenom ponudil mesto min. predsednika. Ta je bil pripravljen prevzeti te-

žavno nalogo, toda izpodnesel mu je nogo »rojeni minister“ grof Apponyi, ki simpatizuje z opozicijo v narodnih vprašanjih. Poklicani so bili grof Andrássy, pl. Szell, dr. Lukacz, a vsem so nagajivci in nevoščljivci odmaknili ministreški stol, in prišel je zopet Tisza na vrsto.

Iz tega pa smemo sklepati, da se zahteve znane devetorice glede vojaških vprašanj ravno bistveno ne razlikujejo od vladarjeve volje in da uja grof Tisza izravna to nasprotje. Ako prav sodimo, uganja devetorica le komedijo nasproti opoziciji, da dobi časa za pogajanja z novimi ministri.

Ko bode grof Tisza na čistem z vladno liberalno stranko, prične se »kravja kupčija« z opozicijo. Moti se, kdor trdi, da bode opozicija molčala brez vsake koncesije. Nekaj bode moral grof Tisza vredi opoziciji v žrelo, da jo začasno, a le začasno potolaži.

A ta koncesija bode brez dvoma na račun Avstrije, tako vsaj nas uče izkušnje.

Grof Tisza je bil rojen 22. aprila 1861. kot starejši sin Kolomana Tisze, ki je bil od leta 1875 do leta 1890 ministriški predsednik.

Kriza v Italiji.

Zatrjuje se, da hoče Giolitti sestaviti ministristvo iz samih liberalnih življenj. — Soc. Bissolati, bivši urednik lista »Avanti!«, je Giolittiju baje izjavil — in sicer tudi v imenu poslanca Turatija — da bo reformatorična skupina socialistične stranke podpirala Giolittijevo demokratsko ministristvo in bo vedno glasovala za vladne predloge, ako ne bodo isti v nasprotju z minimalnim programom socialistične parlam. stranke.

Odredbe nove reforme glede Balkana.

Med avstrijskim in ruskim zunanjim ministrom v Münzategu izdane reforme, ki so se dale parti na znanje, obsegajo sledeče točke: Da se uvede nadzorstvo nad delovanjem turških lokalnih oblastev, imenujeta Avstrija in Rusija pri Hilmi paši posebna civilna agenta, ki naj ga povsod spremljata in njegovo pozornost obračata na potrebnost krščanskega ljudstva. — Kot pomožni organi teh agentov se postavijo tajniki in dragomanci, ki so pooblašteni izvajati svoje naredbe, potovati po raznih okrajih in paziti na delovanje lokalnih oblastev. Naloga civilnih agentov obstoji v tem, da skrbijo za vpeljavo reform in pomirjenje prebivalstva, njihova polnomoč pa ugasne po preteku dveh let. Ker je preosnova turškega orožništva nujno potrebna za pomirjenje dežele, se zahteva od porte, da jo čimprej preosnuje. Ta naloga, namreč preosnova orožništva v treh evrop. vilajetih se poveri turškemu generalu, ki je druge narodnosti, njemu naj se pa pridele v pomoč častniki evropskih držav. Na ta način jim bo mogoče paziti na postopanje turških čet napram prebivalstvu. Ko se dežela pomiri, se otomanski vladar naroča, da spremeni teritorialne meje upravnih okrajev po narodnostih. Istočasno se zahteva preosnova administrativnih in sodnih uredb, kristjane naj se pripuša k tem uradom in podpira naj se razvoj krajevnih avtonomij. V glavnih krajih naj se postavijo komisije, sestojede iz krščanskih in mohamedanskih zastopnikov, ki naj preiskujejo za časa nemirov storjene zločine. — Nadalje se porti naroča, da vzprejme vse krščanske begune in jih zopet namesti po prejšnjih bivalističnih in sezida naj na novo vasi in poslopje, uničena tekom zadnjih nemirov. Otomanska vlada se mora vnovič zavezati, da izvede vse reforme, ki so potrebne za mirni razvoj balkanskih vilajetov.

V zadevi teh reformnih predlogov se v sultanovi palači vrše neprenehoma posvetovanja. Termina za izvršitev teh reform ni. Porta je obljubila sama hiter odgovor. Zaupno se govori v sultanovi palači, da so prve tri točke, posebno prva nevsprejemljive.

Položaj v Bolgariji.

Na Bolgarskem se vrše volitve. Kot se poroča, vlada v deželi velika razburjenost. Prišlo je že celo med narodom do krvavih pobojev. Ljudstvo je silno razjarjeno nad knezom in ga psuje za sultanovega hlapca. — Od oficijelne strani se poroča, da opozicija povsod, kjer le more, provzroča nemire, da se volitve v sobranje ne morejo v redu izvršiti. Poročalo se je, da poseže vojaštvo vmes, a to se je izkazalo kot neistinito.

Iz brzojavk.

Gradec. Jutri se zopet snide politična komisija štajarskega deželnega zbora, da se p s t u j e o volivni reformi. Manjšina brez volivne reforme nikakor ne bo dovoliti proračuna. Finančni odsek štajarskega deželnega zbora je sklenil deželne naklade povišati za pet odstotkov, za en odstotek več, kakor je bilo namenovano.

O p a v a. Šlezjski deželni zbor je izrekel, da se nagodba z Ogrsko sprejme le, ako bo pravična, sicer naj se pa državni polovici gospodarski ločite.

Dunaj. Nekateri listi dementirajo vesti o »obsojbi« v zadevi vojaških vaj v Bileku.

Petrograd. Ruski car se snide v kratkem v Wiesbadenu z nemškim cesarjem. Ruski listi pozdravljajo ta sestanek z ozirom na nevarni položaj Rusije v Vzhodni Aziji.

Dunaj. Tu se vrši 9. novembra strankarski shod nemške soc. demokracije.

Petrograd. »Novoje Vremja« odločno zavrača pisarenje angleških časopisov, da se dvojeza in trojeza razdre in da se ustanovi zveza Angleške, Francoške in Italije.

Dnevne novice.

V Ljubliani, 27. oktobra.

Interpelacija glede na koroške razmere. Dr. Majaron je vložil v današnji seji interpelacijo glede na neznosne krivice, ki se gode našim koroškim bratom. Naše stranke poslancem je ni ponudil v podpis, dasi je član njihovega kluba tisti neustrašeni dr. Brejč, ki je dal povod s svojim nesebičnim, idealno plemenitim nastopom, da se je odvetniški shod zadnje nedelje pečal s to zadevo. A to ni oviralo naših poslancev, da so po svojem načelniku dr. Susteršiču izjavili to-le: »Kato-liški narodni klub je pripravljen pripustiti, da se prebere interpelacija glede na koroške razmere, predno se prične nadaljevati branje interpelacije o vseučilišču.« — Seveda bi morali v to izprembo privoliti tudi Nemci, kakor se pa vidi, nima liberalna manjšina nobenega vpliva na svoje nemške zaveznike!

Ljudske množice za našimi poslanci. Iz Sant Petra na Krasu smo včeraj zvečer dobili še naslednje poročilo: Ob krasnem vremenu se je udeležila domala vsa občina blagoslovljena dodelanega posojilnišnega doma. Cerkveno slovesnost je izvršil č. g. kan. Sajovic; imel je ob koncu ginljiv nagovor ob ogromni množici. Na to je bil političen shod, pri katerem sta govorila dr. Susteršič in dr. Kreck; poleg njih tudi kurat Župan in župan Margon. Zborovalci so navdušeni izrekli zahvalo in zaupanje svojim poslancem, pritrdili zahtevi za splošno in enako volivno pravico, prepustili pa poslancem, kako jo hočejo izvojevati. Ljudstvo stoji tu neomajno za katoliško-narodnimi poslanci.

Deželni glavar istrski odstopil. Deželni glavar istrski Campitelli je v soboto brzojavno naznanil ministrskemu predsedniku Körberju svojo demisijo. Campitelli ne more prenesti hrvatske obstrukcije.

Župnija Topla reber bo s 1. nov. izločena iz žužemberške dekanije in priklopljena dekaniji kočevski.

— **Iz Konjic.** Na stajarskem je področje c. kr. okrajnega glavarstva celjskega najrazsežnejše, obsega sodnijske okraje: Celje, Laško, Smarje, (Konjice), Vransko, Gornji-grad. A da se ljudstvu olajša stik z omejenim oblastvom, zavoljo tega so v obsegu glavarstva ustanovili dne 1. julija 1899 dve politični ekspozituri, namreč v Mozirji in v Konjicah. Okrajnemu glavarju so ostale pridržane agende za ženitv, vojaštvo, šolstvo, zdravstvo, drugo je imela na skrbi ekspozitura. V Konjicah je dne 30. septembra letos tamošnja ekspozitura dovršila svoje poslovanje, da dne 1. oktobra opravke začne novoustanovljeno c. kr. okrajno glavarstvo. Iz tega povoda je z občinske hiše vibrala črnomurana zastava. Dne 12. oktobra so pa Konjičani omislili primerno slavnost, in so k istej pričakovali tudi c. kr. namestnika iz Gradca, a ni ga bilo osebno, pač pa je priposlal brzojavni pozdrav. In kakor se nam sedaj poroča, je ekscelencija grof Clary danes, v ponedeljek, s predpoldnevnim vlakom došel v Konjice, da si ogleda začasne prostore za okrajno glavarstvo. Odzvali se povabilu gospoda c. kr. okrajnega glavarja, barona Müller, so se c. kr. namestniku predstavili duhovniki, učitelji, župani, uradi in druge korporacije. — Dodatno se nam še poroča: K poročilu da je ekscelencija grof Clary, c. kr. namestnik štajarski, včeraj slovesno otvoril novo okrajno glavarstvo v Konjicah, pristavljamo še, da je visoki gost popoldne naredil izlet v Čadramlje, da si ogleda tamošnjo novo cerkev. Poročevalec še pristavlja, da po trgu Konjice visejo zastave avstrijske, cesarske, deželne.

— **K dopisu iz Gorice** se nam piše iz Vipave: V Silvestrovi trgovini se dobe že dolgo vžigalice, kavina primes, papirčki

za cigarete, kakor tudi cilindri v korist družbi sv. Cirila in Metoda. Tudi pri g. trg. Grabrijanu so vže takoj od začetka vžigalice imenovane družbe na prodaj. Kar se tiče g. hotelirja opomnimo, da je jako postrežen nepristranski mož. Gospod dopisnik se je tedaj malo zmotil v svoji gorečnosti za dobro stvar. Naj bo v prihodnje bolj previden.

— **»Wurmbrand« ponesrečil.** Lloydov parnik »Grof Wurmbrand« je sinoči ponesrečil na nekem dalmatinskem otoku in zašel na pesek. Včeraj popoldne pa se je — kakor nam javlja brzojavka — Lloydovim parnikoma »Leda« in »Metkova« posrečilo spraviti ponesrečeni parnik s peska tako, da je mogel isti nadaljevati svojo vožnjo proti Trstu, kamor je dospel danes zjutraj. — Ponesrečil ni nihče.

— **Raznoterosti iz Trnovega na Notranjskem.** Dosedaj smo morali iz Trnovega hoditi na pošto v četrte ure oddaljeno Bistrico. Zadnji čas pa se je posrečilo dobiti pošto tudi v Trnovem, katera ima na pošt-nem pečatu firmo: »Trnovo na Notranjskem«, da se tako ločimo od ljubljanskih in goriških trnovcev. — V dvorani »Gospod. društva« je »Kato. izobraž. društvo« dalo napraviti lep otol za predstave. Slikala sta ga gg. I. Štrukelj in A. Šubic iz Ljubljane. Vceloti jako ugaia, posebno pa pokrajinsko ozadje, delo g. Šubice. Ker sta gg. slikarja oder res po ceni in vendar okusno naslikala, priporočamo ju raznim društvom za podobna dela. — Orglje v naši dekanijski cerkvi so bile postavljene pred tridesetimi leti. Tekom časa so se precej pokvarile, zato jih je pretečeni mesec jako dobro popravil g. J. Milavec orglarski mojster iz Ljubljane. Delo hvali in oriporoča mojstra.

— **Iz Smarjete pri Velikovecu** nam poročajo: Občinske volitve za občino Vazenberg so se vršile dne 22. t. m. za našo stranko nepričakovano častno. Sicer se nismo dosegli večine, toda značilno je, da je ljudstvo v tretjem razredu za nami; tudi v drugem razredu imamo enega somišljenika, v prvem razredu pa se nismo udeležili. Le takozvani »nobel« kmetje še tlačanijo nemškutarskim liberalcem.

— **Iz Semiča** nam poročajo, da je že dne 17. t. m. prvi sneg pobelil hribe. Sneg je sicer hitro zginil, a pričelo je deževati.

— **Ne v Ameriko!** Iz Novega Yorka nam poroča naš rojak g. Fr. Sakser: Ker je v poslednjem času mnogo obrtnijskih podjetij zaustavilo delovanje, je postalo n a t i s o č e d e l a v c e v b r e z p o s e l n i h, a med temi tudi obilo Slovencev in Hrvatov. Delo so ustavili po železnih rudnikih v Minesoti, v bakrenih se je že itak le pomalo delalo valed vpale cene bakru. Delo so ustavili veliki plavži po Pennsylvaniji, velike tovarne in valjalnice za železniške šine in žico; delo se je ustavilo ali zelo omejilo po premo-gokopih. Vse to je prouzročilo, da delavci beže na vse strani, posebno domu, ako imajo s čim. Upanja ni, da bi se pred spomladjo kaj zboljšalo, zatoraj ne svetujemo slovenskim delavcem sedaj v Ameriko. Zima bode huda za brezposelne, ako nimajo kaj prihrankov. Torej ne v Ameriko, poslušajte moj svet.

— **Cerkniške novice.** Pri nas se je ustanovila in 19. t. m. otvorila obrtno-nadaljevalna šola. Vpisalo se je 32 učencev, kar je za naš kraj veliko. Za ustanovitev te šole ima največ zaslug tukajšnji šolski vodja g. Andrej Šest. Da bi tudi učenci spoznali pomen in korist te šole ter jo pridno obiskovali v svojo izobrazbo! — **Železnica** od Rakeka do Babnega polja so merili skozi Cerknico pred dobrim tednom. Skodovala bo silno ubgemu ljudstvu cerkniškega, loškega in drugih okrajev, kajti do sedaj so imeli ljudje še nekaj zasluka s »frohtom«, a z železnico jim bodo še tega odvzeli. Zato je pa ljudstvo tudi po pravici silno ogorčeno in razburjeno. Naj bi se torej merodajni faktorji — če se dá sploh kaj doseči — z vso resnobo vplili temu početju in potegnili za koristi ljudstva. Kdo pa bode imel korist od te železnice? Kdo drugi, kot kapitalisti. Konsorcij te železnice je liberalen in sicer tale: Lenarčič iz Vrhnike, Žagar (Spetnjak) iz Markovca, Vilhar iz Prezida in graščina Šneberk. Kaj ne, pravi prijatelji ljudstva! — **Tepež.** Pred kratkem so naši fantje »anjrukali«. Spremili so jih na Rakek njih tovariši. Na Rakeku so se stepli, na kar pa je bil kmalu mir, ker so jim orožniki dali »Einberufungskarte« ter takoj morali »anjrukati« s spremstvom v cerkniško ječo, kjer so premišljevali, da niso še za vojsko. — **Nova župnija.** V Begunjah bodo torej vendar enkrat dobili svojo župnijo. Tako je prav! Prav iz srea jim jo privoščimo. Pa tudi za samostojno župnijo naj bi se tako krepko potegnili!

— **Plašljiv konj.** Včeraj se je, kakor nam poročajo iz Novega mesta, mlad konj g. Grma iz Banjofa hlapcu trikrat splašil. Dvakrat ga je hlapec ukrotil, tretjič pa se mu splašil pred Rozmanovo hišo, zavije nagloma proti poštnemu poslopju, zadene ob kanal, zdrobi oje in polomi ograjo. Ena

gospodična je skočila z voza in se precej pobila, druga je na vozu ostala nepoškodovana. Ob semenjih dneh je pač treba paziti na mlade konje.

— **Pijana liberalna muha** pleše po včerajšnjem »Narodu« in sramoti anti-alkoholični shod. O resničnosti njegovega poročila se vsakdo lahko prepriča, če omenimo, da je bila prostorna dvorana čisto polna občinstva. »Narode« poročevalec naj se prihodnjič varuje priti na tak shod, kajti človek, katerega dušne zmognosti so tako motne, da več šteti ne zna, ne sodi na antialkoholni shod, ampak samo še — v uredništvo »Slov. Narod«. »Narode« ima stare očale, po katerih vidi na vsakem klerikalnem shodu »petnajst do dvajset kmetov«. To so njegovi delirijni fantomi. »Narode« zabavlja, da je bil antialkoholni shod samo »klerikalni«. To sicer ni res, ker je bilo mnogo lajkov na shodu. A ker »Narode« trdi, da bo zmernostno gibanje brez uspešno, ker se zanimajo zanje samo »klerikalci«, mu dajemo mi dober svet: Dr. Tavčar naj skliče antialkoholni shod liberalcev! To bo vlezanimivo. Mi ga bomo podpirali z vsemi simpatijami in bomo poslali poročevalca na shod, ki ne bo tako lagal, kakor liberalni »liter rad«, ki je zanesel v »Narode« nov plod alkoholizirane domišljije. Čakamo torej — liberalnih apostolov zmernosti...

— **Vožnja v Ameriko.** Parnik »Seeland« od Red-Star-Line (Proga »Rudeče zvezde«, od c. kr. vlade potrjeni zastopnik g. Karol Rebek v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 41) ki je odplul dne 19. t. m. popoldne iz Antwerpna s približno 2000 potniki, mej temi največ Slovencev in Hrvatov, je včeraj zjutraj dospel srečno v Novi Jork.

— **Pozor duhovniki!** Orog Novega Mesta je pred jednim tednom neki človek prodajal znane biblije biblijske družbe. Istotam je pred tremi dnevi hodil mož z ravno tako sumljivo usnjato torbo. Šla sta menda v belo Krajino.

— **Petje na pokopališču na dan Vseh svetnikov.** Pevski društvi »Slavec« in »Ljubljana« pojeta v nedeljo, 1. novembra popoldne ob 3. oziroma ob 4. uri na pokopališču pri Sv. Krištofu, vsako po tri žalne zборе.

— **Razpisane službe.** Tri provizorične paznike sorojme vodstvo tuk. prisilne delavnice. — Učiteljska služba je razpisana v Stari Loki na Kočevskem. — Službe sodnijskih slug so razpisane pri sodiščih na Vrhniki in v Il. Bistrici. Prošnje na predsedstvo dež. sodnije. — Več mest davčnih adjunktov je razpisanih na Kranjskem.

— **Iz Šmartina pri Kranju.** Dne 24. t. m. se je poslovil od nas gosp. učitelj Hinko Paternost. Njegovo izgubo bo britko občutila šmartinska šolska mladina, katero je zares natančno in tudi plodonosno vzgajal ves čas svojega bivanja v Šmartinu. Dasi ravno ni bil naš politični somišljenik, vendar si je znal zavoljo svojega miroljubnega značaja nakloniti srca vseh. Zavoljo svojega vnetega delovanja in vzornega obnašanja v šoli pa si je vsa deco toliko pridobil, da so se žalostni otroci glasno jokali, ko se je od njih poslovil. V novi službi v Predosljih mu hvaležno želijo vsi Šmartinčani veliko uspeha. Njegovo učno mesto je že prevzela gđ. Oreh, hči c. kr. nad. davkarja v Kranju.

— **Večkrat odlikovan slovenski obrtnik.** Meseca septembra t. l. je bila na Dunaju razstava izdelkov brivcev, lasničarjev in lasuljarjev. Izmed 117 tu in inozemskih razstavnikov je bilo zastopanih le 7 lasuljarjev. Ob tej priliki je bil gospod Josip Holy, slovenski brivec, lasničar in lasuljar v Brežicah ob Savi, odlikovan z zlato kolajno zadrage dunajskih lasničarjev za svoje lepe gledališke lasulje. G. Holy je bil odlikovan že meseca prosinca t. l. na razstavi v Pragi z veliko bronasto kolajno in je sedaj zastopan na razstavi na otoku Malti.

— **V Mengšu** je umrla v soboto Marijana Zankar, mati g. g. patra Pija in usmiljene sestre Pelagije. Naj v miru počiva!

— **Požar.** Poročajo nam: V nedeljo dne 25. oktobra je bil v Hotedrčici zelo nevaren požar. Malo pred četrto uro je začel goreti kozolec obče spoštovanega gospoda J. Petkovškega, veleposesnika in krčmarja. Ogenj se je razširil z nenavadno hitrostjo čez celo poslopje ter so bila blizu stoječa poslopja v veliki nevarnosti. Sreča, da ni bilo vetra. Ko bi se ogenj prijel prve prav blizu stoječe s slamo krite hiše, bila bi neizogibna nevarnost za vsa vas. Sreča je bila tudi, da je bila voda blizu in da je dosti ljudstva prihitelo skupaj, da so ogenj omejili. Škoda znaša nad 2000 kron in z zavarovalnino ne bode pokrita. Zažgali so otroci. Ali bode pri nas že katerikoli ustanovljena prepotrebna požarna bramba? Morebiti, da bode nas kaj izučila zdaj ta žalostna skušninja!

— **1900 kron je izginilo.** Tako smo javili pred nekaj dnevi, ko so pri posejilnici v Trebnjem pogrešali 1900 kron. Zdaj se je našla omenjena vsota. Neka stranka jo

je prinesla blaginiku in povedala, da si jo je prilastila nevede poleg svojega denarja.

— **Poročil se je** dne 28. okt. g. Ignacij Jane, odv. koncipijent v Opatiji z gđ. Filipino Jane, roj. Pečlin iz Opatije.

Ljubljanske novice

Predavanje Kvedrove Zofke. »Splošno slovensko žensko društvo«, katerega namen je izobraževanje, je otvorilo včeraj zvečer svoja zimska predavanja v »Mestnem domu«. Kakor dosedaj vsako leto je otvorila tudi letošnja izobraževalna predavanja tega društva gospa Kveder-Jelovškova. Celo splošno slovensko žensko društvo nima namreč v svoji sredi niti jedne dame, ki bi mogla predavati. Povabljen je bila torej gori omenjena gospa Jelovškova, katere je morila mnogostevino zbrano občinstvo s predavanjem pod mnogobojnim naslovom »Svetovni nazori naših žen«. Kakor je g. Dermota prav omenil, ko se je otvorila nekaka debata, nismo čuli cel večer prav nič o teh svetovnih nazorih naših žen, temveč gospa predavateljica nam je pripovedovala mnogo bolj ali manj zanimivih stvari o ženah sploh, o njih omejitosti, o postopanju s posli itd. ter nas zapeljala od teh predmetov v Sarajevo, nam pripovedovala o turških ženah, o vseh mogočih dražestih in lepotah, ki jih je našla in videla tam doli, kjer je obiskala tudi harem, kjer je cigarete kadila. (Senzacija). Končen utis, ki ga je napravilo njeno predavanje na nas, je bil ta, da se je hotela predstaviti gospa Jelovškova ljubljanskemu občinstvu v svojem novem stanu kot sredna — civilna gospa stud. med. Jelovškova.

Osebnost je silila povsod na dan in sicer premnogokrat v jako nedelikatnih oblikah. Poleg tega pa smo opazili tudi, da je civilna gospa Jelovškova popolnoma pozabila govoriti pravilno slovenski, kajti njeno predavanje je bila mešanica češčine in hrvaščine ter nam je pokazala celo, da razume in govori tudi — nemški. Sploh pa mislimo, da se ne motimo, da predavateljica sama ni smatrala občinstvo resnim, kajti vzela je celo stvar zelo »gemütlich« in nastopila prav po domače. Predavateljica je občinstvu posebno bahato pravila, da že pet let ni bila v cerkvi, da pet let ne moli in da pet let ne hodi k spovedi. To je jako »izobraževalno« vplivalo na mlada dekleta in dijake, ki so bili pri predavanju. Pravila je, da svojega znanega znanja z Jelovškovo nima za greh in da je sedanji njen civilni zakon tak, da jo v onostranski drž. polovici n. pr. lahko nazivajo z jako delikatnim imenom. Ali se tak zakon Zofki zdi »vzor«? Sploh je pokazala Zofka, da čim starejša je, tem bolj se pri njej razvija nevarna ženska bolezen, klopeta — v o. s. t. Koncem svojega predavanja »O svetovnih nazorih naših žen« si je drznila predavateljica zaželeli debate, h kateri pa se s početka ni nihče oglašil. Še le potem se je razvilo nekako »bistrenje nazorov« ko je končala predavateljica svoje »dražestne« pripovedke o turških ženah, se osmelil gosp. Dermota in se oglašil k debati. Zavrnil je predavateljico, da ni govorila o naznanjeni temi ter je potem potom svojega predavanja govoril o »bigotnosti« naših žen. Vtisa celotnega odgovora nam ni dal gosp. Dermota, pač pa je postala gospa predavateljica vedno drznejša in prišla iz zivati k debati. Spomnila se je in poklicala celo »svojega prijatelja« g. Stefeta in si želela vedeti tudi njegovo sodbo. Zal, da gospoda Stefeta ni bilo na predavanju, ker je imel pametnejšega posla, nego poslušati popolnoma za predavanje neprimerno »zelo«. »Kje pa je Stefeta« je klicala predsednica gospa dr. Tavčarjeva. Sploh pa naj bode gospa predavateljica prepričana, da bi morale vse domišljene klopote, katere je negalantno delila na svojem »predavanju«, v prvi vrsti zadeti njene slušateljice in še posebno one dame, ki so sedele tik pred odrom tam v prvih vrstah. Mi smo se čudili, da ni nobena izmed onih dam ogorčena zapustila svojega sedeža ali se vsaj oglašila k debati. Paž niso razumele! Imajo sicer fino parfumovano tuda za ženska vprašanja in zasluzene klopote zelo trdo kožo. K debati se je oglašil tudi »civilni demokrat Tokan«, kateri tudi ni bil posebno štedljiv s klopotami na desno in levo. Oprosti naj nam gospa Zofka, da o njenem predavanju ne pišemo resno, ker ga tudi sama ni smatrala resnim, drugače bi se prvič bolje pripravila, drugič pa bi ostala zvestejša svojim nazorom in se ne bi borila od predmeta do predmeta. Ko smo odhajali, se je splošno govorilo, da je bil velik »špas«. Ljubljanske dame pa vprašamo prav resno, ali smatrajo take »špase« za »izobraževalne«?

Pavlič v ljubljanskih zaporih. Danes so pripeljali orožniki dobro poznatega tata Pavliča v spremstvo njegove matere, katere ima tudi več goljufij na vesti, v tukajšnje zapore. Kakor znano, je to oni Pavlič, kateri je pred kratkim ulomil v klet pri g. Staculu in mu odnesel šunke in več steklenic vina. Izvršil je brez števila ulomov. Lansko leto bil je prijet v Reki in izročen v tamošnje zapore, a zvit Pavlič jo je tudi tam popihal. Ko so ga peljali orožniki iz

ljublanskega kolodvora v tukajšno jetnišnico, se je Pavlič, akoravno uklenjen, vedel zelo predrzno in ga je moral orožnik vzeti na verigo. Svoje pregrehe bode sedaj preiščeval v Ljubljani, a ne kot atlet, kakor se je večkrat produciral v gostilnah po Ljubljani, ampak v uniformi jetniškega kaznjence. — O tem se nam še dalje poroča: V Mateni vasi pri Postojni sta v nedeljo popoldne postojnska orožnika prišla znane tata Ivana Pavliča iz Kosez, katerega je ljubljanska policija že dlje časa zasledovala zaradi tatvin, ki jih je izvršil v Ljubljani. Kako navihani je ta še mladi tat, je razvidno iz tega, da bi bil tudi skoraj ušel orožnikom. Da je prišel orož. v pest, je zgolj slučaj. Orožnika sta bila na sprehodu proti Mateni vasi. Ko prideta mimo neke gostilne, vidita zunaj na cesti voziček napolnjen z raznim blagom, na kar je šel jeden orožnik v gostilno vprašat, čegav da je voziček z blagom, gostilničar je dejal, da je voziček oripeljala neka ženska, ki po vseh krošnjari, da pa je njen spremljevalec v kuhinji. Orožnik je šel na to v kuhinjo in vprašal Pavliča, ki je tukaj na skritem kraju pil, kdo da je. Pavlič je orožniku brez vidne zadrege odgovoril, da je Ivan Brand. Orožnik pa ni bil samo s to napovedjo imena zadovoljen in je zahteval njegove izkaze. Pavlič si je mislil, sedaj bo pa lahko spet pobegnil, in je dejal orožniku, da ima svoje izkaze na vozičku in je že hotel iti ven ali orožnik mu je rekel, da mu bode izkaze prinesel gostilničar, ki je bil tudi v kuhinji navzoč. In res je šel gostilničar iz kuhinje. Ko je odprl kuhinjska vrata, skočil je Pavlič v nje da ga je podrli na tla in je ušel iz kuhinje, toda zunaj pri vežnih vratih se je zaletel v drugega orožnika, ki je bil ostal zunaj, in ta ga je prijel za vrat in ga potisnil na tla na kar je bil uklenjen. Na to sta orožnika pričakala tudi Pavličeva mater in jo aretirala. Ivan Pavlič in mati sta morala iti na to v zapor v Postojno, odkoder sta danes zjutraj dva orožnika pripeljala Pavliča v Ljubljano. Pri osebni raziskavi so našli pri Pavliču nad 200 kron denarja in na vozičku vse polno blaga, ki je najbrže vse pokradeno.

Umrla je v Ljubljani danes ponoči gospa Amalija Janesch, stanujoča na Cesti na Južni kolodvor. št. 7.

V Ameriko. Včeraj zvečer odpeljalo se je 80 oseb v Ameriko in sicer 59 Slovencev in 21 Hrvatov.

Na adresu šolskih predstojnikov v Ljubljani. Včeraj je kazal toplomer zjutraj 0° C. Ako je tako nizka temperatura zunaj, nimamo v sobah gotovo več nego 10° C. V taki temperaturi bi se pa ne smel vršiti poduk, kajti ako učitelji sede vsled mraza v šolskih sobah med podukom, zebe otroke gotovo bolj, ker imajo ložjo obleko. Štedljivost ni tu na pravem mestu, pa tudi ne šablona, kedaj se prične kuriti in kedaj neha. Šolski predstojniki naj se brigajo za to, da se kurjava po potrebi temperature prične ali opusti, ter naj dajo potrebna navodila in ukaze podrejenemu osebju. Posebno o tem času se otroci kaj lahko prehlade, če morajo več ur sedeti v mrzlih sobah. Te besede veljajo za vse šole v Ljubljani, in dobro bi bilo, če bi se gosp. predstojniki glede tutih zdravstvenih nedostatkov večkrat sami osebno prepričali. Treba je nadzorovati, da ostane temperatura v sobah vedno enaka, da se brez vsega mraza ne kuri tje v en dan, da se pravočasno in zadostno zrači itd. Ako službeno osebje vidi in čuti, da mu je predstojnik za petami, se veliko bolj zaveda svojih dolžnostij. Največjo korist pa imajo šolarji in njih — starši, kor se zdravje otrok varuje.

Iz zavoda Salezijancev. Ker je g. g. Alojzij Terrone, bivši ravnatelj nemškega zavoda v Penangi, moral iti za ravnatelja salezijanskega zavoda na Dunaj, je bil poklican na njegovo mesto g. g. Simon Visintainer, bivši ravnatelj salezijanskega zavoda v Ljubljani. Na njegovo mesto v Ljubljano pride g. g. dr. J. Festa, bivši ravnatelj v Rimu. — Ob tej priliki se g. g. S. Visintainer zahvaljuje vsem dobrotnikom in dobrotnicam ter jim priporoča še nadalje mladi zavod v podporo. Salezijanci.

Izpuščeno in najdeno. Izgubila je Marija Petrič, natakarka pri »Lloyd«, srebrno žensko uro in zlato veržico z dvema obeskom. — Kuhanica Ljudmila Oberauer, stanujoča v Subiševih ulicah št. 3 je izgubila včeraj zjutraj zlat za 20 kron. — V soboto popoldne je izgubila posestnikova hči Angela Finžar z Brezja zlato žensko uro, katero je pa našla Marija Gerčar, gostilničarica v Kolodvorskih ulicah št. 28. — V minulem tednu so bile na južnem kolodvoru sledeče reči najdene: 1 krilo, 1 ruto, 1 klobuk, kos usnja, 1 zaboj in 1 steklenica.

Izpred sodišča.

Izrečani porotniki v Ljubljani. 26. oktobra t. l. so pri c. kr. deželni sodnijskem predsedništvu bili izrečani porotniki za porotne sodbe, katere se pričnejo 30. novembra t. l. naslednji gospodje: Aman Jožef, gostilničar z Zg. Logatcu. Bamberg

Otomar, trgovec, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Brusa Karol, zasebni blaginik v Ljubljani. Budinec Fran, trgovec in posest. v Kranjski gori. Bučar Anton, trgovec na Vrhniki. Černe Jakob, gostilničar, lesni trgovec in posestnik v Kranjski gori. Dekleva Janez, posestnik, Bratof, Senožde. Dagarin Luka, posestnik, Puštal, Skofjaloka. Dežman Tine, posestnik, Lancovo, Radoljica. Eberl Hugo, pleskar v Ljubljani. Fürsager Polde, trgovec v Radovljici. Hammerschmidt Ernst, trgovec v Ljubljani. Hummer Fran, prokurist v Ljubljani, Spodnja Sika. Jeuniker Janez, trgovec v Ljubljani. Jurca Janez, trgovec, gostilničar in posestnik, Gorenja Postojna. Intihar Matija, posestnik, Zagorje, Litija. Korbar Janez, trgovec v Ljubljani. Kopač Tone, posestnik in trgovec, Novavas, Idrija. Kraic Alojzij, posestnik in trgovec, Grahovo, Cirknica. Kobi Anton, posestnik in lesni trgovec, Breg, Vrhnika. Lang Rajmund, trgovec pohištva v Ljubljani. Lazarini Henrik baron, veleposesnik, St. Walburga, Kranj. Mataj Ludvik, posestnik, strazišče, Kranj. Ogorelec Janez, trgovec in posestnik v Ljubljani. Podivalnik Janez, gostilničar, mesar in posestnik v Ljubljani. Pretnar Janez, trgovec in posestnik, Zagorica, Radoljica. Reč Adolf, suknar in posestnik v Ljubljani. Srebotnjak Anton, trgovec in posest., Predjama, Postojna. Stare Janez, posestnik, Spodnji Beraik, Kranj. Sepetavec Janez, posestnik in trgovec v Idriji. Terček Fran, posestnik v Ljubljani. Treo Viljem, podjetnik in posestnik v Ljubljani. Vidmar Janez, trgovec, Črni vrh, Idrija. Verbič Jožef, zasebni, Vrhnika. Zigon Matevž, trgovec, Skofjaloka. Zajc Alojzij, hišni posestnik, Sp. Sika. — Nadomestni porotniki: Bizjak Tone, krojač, gostilničar in posestnik v Ljubljani. Bizjak Fran, gostilničar v Ljubljani. Dacar Jožef, trgovski sodružnik in posestnik v Ljubljani. Grile Janez, zasebni uradnik v Ljubljani. Hartman Fran, posest. v Ljubljani. Kanc Alojzij, trgovec v Ljubljani. Klemenčič Karol, knjigovodja v Ljubljani. Pro Fran, posestnik v Ljubljani. Zajc Janez, klavec in posestnik v Ljubljani.

Književnost in umetnost.

* **Razpis nagrade.** Odbor dijaškega umetniškega društva »Vesne« na Dunaju razpisuje 52 K nagrade za šestero najboljših umetniških razglednic. Ta nagrada se razdeli tako, da se izplača za najboljši načrt 20 K, ostalih 32 K se razdeli v primerno manjših svotah med ostalih pet načrtov.

Glede snovi ne stavi odbor nikakih mej, zahteva pa, da se izdelajo slike v slovenskem ali hrvaškem narodnem duhu.

Načrti v 2kratni veličini navadne dopisnice naj bodo izdelani v priprosti moderni tehniki v treh barvah, vstevši barvo papirja.

Pravico konkuriranja imajo le redni in izredni člani društva »Vesne« na Dunaju. (Redni član more postati vsak dijak upodablajoče umetnosti na Dunaju; vstopnina in semestralni prispevek po 2 K. — Izredni člani postanejo vsi oni dijaki upod. umetnosti, ki živijo izven Dunaja. Ti plačajo vstopnine in semestralnega prispevka po 1 K.

Vsi načrti naj se pošljejo frankovani do 21. listopada na društveni naslov: »III. Rennweg Nr. 1. Richter-Restaurations«. — Vsak umetnik naj priloži svoje ime in imena poslanih razglednic, katerih število je neomejeno, v zaprti kovrti.

Odbor društva »Vesne«.

Aleksander Šantel,

t. č. predsednik.

Svetoslav M Peruzzi,

t. č. tajnik.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Tepež v sodni dvorani. Iz Belgrada se poroča, da je prišlo pri neki sodni razpravi med strogimi radikali in nasprotniki do tepeža. Začeli so si prilagati zausnice in se začeli ometavati s tintniki. Končno je bilo tako hudo, da je sodnik zaključil razpravo. — Zrakoplovec zblaznel. V Parizu je zblaznel znameniti zrakoplovec Evgen Godard v trenutku, ko je imel stopiti v zrakoplov. Prenesi so ga v bolnišnico. — Nesreča pri gradnji železnice. Iz New-Yorka poročajo: Pri gradnji neke nove podzemne železnice v Port Georgu se je zrušila velika masa pečin, ki je pokopala štirinajst delavcev, največ Italijanov; deset istih je mrtvih, a štirje so težko ranjeni. Vzrok je neoprezno razstreljevanje. — Velik požar. Posestvo »Schüttelhof« nekdanjega državnega poslanca na Koroškem, katero je eno največjih posestev na Koroškem, gori že od včeraj zjutraj od pete ure. — Pariške kuhinske skrivnosti. V Parizu se nahaja umetni kuhar, ki trdi, da zamore 18 000 koščkov v pol ure speči in ne da bi ga kaj motilo, še donasati različna jedila. Trdi celo, da ve, koliko da po-

trebuje 150 oseb pri mali južini. Vseled skušnje ima namred že vse natančno proračunjeno. Na dan prihoda laškega kralja je opravil mizo za 4000 oseb. Na tej se je popilo in pojedlo: 800 litrov limonade, 2000 kozarcev ledu, 4000 pogačic, 6000 z maslom namazanih kruhov, 1500 steklenic šampanjca in — samo 10 steklenic pive. —

Telefonska in brzojavna poročila.

Krško, 27. oktobra. Mesto v cesarskih in narodnih zastavah. V nedeljo serenada. Navdušenost velikanska, zlasti zavoljo tega, ker je godba igrala le slovanske komade. Istotako pri koncertu v bralnem društvu. V ponedeljek po slovesni sv. maši v telovadnici proslavljajoči govori s cesarsko himno, katero so peli šolski otroci. Pri banketu pozdravlja župan Romih navzoče goste povdarjajoč, da je današnja svečanost sicer slavlje celega krškega okraja, zlasti krškega mesta, a v prvi vrsti tamošnjega učiteljstva. Župan Globočnik je napil deželnemu predsedniku, župan Kerin deželnemu glavarju, okrajni glavar plemeniti gospoj Hočevarjevi, končno še župan Romih kranjski hranilnici. Odzdravljali so deželni predsednik, dr. Schaffer, dr. Schoepel in dr. Kočevar, nečak ustanovitelja meščanske šole in blage svoje tete, želeč, da bi meščanska šola bila v resnici učiteljica in vzgojiteljica mladine krškega okraja in cele naše domovine.

Dunaj, 27. oktob. Vojaški minister Pittreich je odredil, da se od 15. nov. t. l. v rednih razmerah opusti pri vojaki kazni privezovanja in takozvanih „špang“.

Budimpešta, 27. oktobra. Današnja seja odseka devetorice je bila jako kritična. Prišel je k seji tudi Tisza. Lukacs je poročal o spremembah, katere naj bi odsek vsled želje vladarjeve napravil pri svojem vojaškem programu. Apponyi je izjavil, da take spremembe naroda ne bodo zadovoljile in je radi tega zapustil sejo. Odsek je nato sklenil, da prav ničesar ne spremeni in da prepušča odločbo konferenci stranke. Polozaj je jako kritičen.

Budimpešta, 27. okt. Dne 4. nov. bo tu glavni raport rezervnih častnikov. Pričela se je agitacija, da se vsi madjarski rezervni častniki nič več ne javijo s „Hier“, ampak „Jelen“.

Budimpešta, 27. oktobra. Katoliška ljudska stranka bo v najodločnejši opoziciji proti novemu ministristvu.

Korneuburg, 27. okt. Pri današnji vojaški vaji se je dogodila velika nesreča. Nekemu vojaku se je izprožila puška. En vojak je ustreljen, eden težko ranjen, pri nekem stotniku je kroglica priletela na vojaško svetinjo in odskočila. Na ta način je bil rešen stotnik smrti.

Praga, 27. oktobra. V deželnem zboru so Nemci danes nadaljevali ob-

strukcijo. Po kratki seji je deželni maršal sejo zaključil in naznanil, da bo prihodnjo sejo naznanil pismenim potom. Iz tega sklepajo, da bo zasedanje zaključeno.

Celovec, 27. okt. Vodstvo nemško-nacionalne stranke bo nadaljevalo s shodi, na katerih bo proglašalo izjave ljubljanskega obč. sveta in slovenskega odvetniškega shoda kot tuje (!) umešavanja v koroške razmere.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736⁴ mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah
26. 9. zveč.	736.8	5.4	brezvetr.	jasno	
27. 7. zjutr.	736.7	2.3	•	megla	0.0
27. 2. popol.	735.2	15.2	sr. jug	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 10.3°, normale 9.1°.

Dunajska borza

dné 26. oktobra

Skupni državni dolg v notah	100.50
Skupni državni dolg v srebru	100.05
Avstrijska zlata renta 4%	119.60
Avstrijska krona renta 4%	100.20
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.50
Ogrska zlata renta 4%	118.30
Ogrska krona renta 4%	97.65
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89.25
Avstro-ogrske bančne delnice	16.05
Kreditne delnice	662. —
London vista	239.25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v 117.22 1/2	
20 mark	23.46
20 frankov	19.67
Italijanski bankovci	95.25
C. kr. cekini	11.83

Proda se

17 letnikov „L. Quartalschrift“ od l. 1882 do 1898 in 8 letnikov „Correspondenzblatt“ od leta 1889 1891, 1893 1894, 1898, 1899, 1900 in 1902 Vse dobro ohranjeno in skrajno novo. Prejsnja cena 164 K. sedaj le 54 K. Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“.

Ljubljanska društvena godba.

Vabilo

izvanredni občni zbor

kateri se vrši 1415 2-1
v soboto, dné 31. oktobra 1903
ob 8. uri zvečer
v prostorih g. Aura, Wolfove ulice.

Na dnevnem redu je edina točka:
Volitev odbora.

Odbor

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Prodajam mlin in žago

R. Schnabl
v Kamniku.
1414 3-1

Najnovejše blago za
! damska oblačila !
in modni barhenti se v vseh kakovostih in največji izbiri prodajajo najcenejše pri
J. GROBELNIK-U
Pred Škofijo 1. LJUBLJANA. Mestni trg 20.
Vzorci se na zahtevanje pošiljajo franko na vse strani.

Vabilo 1413 1-1
na
izvanredni občni zbor
Kmetске posojilnice ljubljanske okolice
v Ljubljani,
ki se vrši
v četrtek, dné 5. novembra t. l.
oh 3. uri popoldne v zadružni pisarni.
Dnevni red:
Pokojninska opravila.
Ravnateljstvo.

Jurist 1404 3-2
išče primerne službe
pri
kakem advokatu v Ljubljani.
Event. ponudbe na upravništvo „Slovenca“.

Prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom uljudno naznanjam, da imam zelo veliko zalogo
cerkvenih posod in orodja.
Zaradi pomanjkanja prostora **prodajam prav zelo poceni več lepih lestencev, svetilnic, kelihov** itd.
Prosimo prečastite gospode župnike, naj si blagovolijo ogledati.
Naročena dela se izvršé pravilno v najkrajšem času.
Slavnemu občinstvu pa priporočam lepa in praktična svetila za električno luč.
Priporočam s spoštovanjem
Leopold Tratnik,
1118 18
pasar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27.

G. Tönnies
tovarna za stroje
Ljubljana
priporoča kot posebnost
žage in vse stroje
za obdelovanje lesa.
• Turbine. •
Sesalno plinski motori
najcenejša gonilna sila, 1 do 3 vinarje za konjsko silo na uro

Služba cerkvenika in organista
s 50 K letne plače in prostim stanovanjem se razpisuje pri Sv. Križu nad Jesenicami. Prednost imajo oženjeni in rokodelci, zlasti oni, katerih družinski udje so pevci.
Župni urad Sv. Križ nad Jesenicami na Gorenjskem.
dné 10. oktobra 1903.
Val. Jakelj,
župnik.
1342 3-2

Janeza Trdine
zbranih spisov
je pravkar izšla prva knjiga:
Bahovi
buzarji in Iliri.
Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine.
Knjiga, važna za vsakega zavednega Slovenca.
Cena M 3.—, po pošti M 3.20.
Založil L. Schwentner
v Ljubljani.
1651 22

Ignacij Janc
odvetniški koncipijent
Filipina Janc roj. Pečlin
poročena.
Ljubljana. Opatija.
1416 1-1

Imam večjo zalogo
VOZOV
vseh vrst. 973 6-13
Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.
Franc Wisjan, izdelovalec vozov
Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka — **Promese** za vsako zrebanje.
Kuliantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.
134 252